

LENNE ITT EGY KONZERVATÍV

Kerék-Bárczy Szabolcs: De hol van a polgár?

Az Antall- és az első Orbán-kormány idején is apparátusi szerepet vállalt; a ma is fiatal politikus egy ideje már nem a mai jobboldalon keresi a konzervatív értékeket. Sőt egy Népszabadságnak írt cikkében arra figyelmezteti a keresztény középosztályt, hogy az Orbán-rezsim súlyosan becsapja, amikor polgári értékekről hazudozik.

SZÉNÁSI
SÁNDOR
interjúja

– Most tudják a konzervatívok, hogy a Fidesz átveri őket, vagy sem? A cikkében idézi azt a mondatukat, hogy Orbán bármennyire ellenszenves, még mindig jobb, mint a balosok, de közben ébresztgeti is őket az orbáni valóságra.

– Annak nincs értelme, hogy állandóan a szemükre hányjam, miféle cinikus és önbecsapós játékban vesznek részt. De most már olyan helyzetben van az ország, annyi réteget tett tönkre az orbáni politika, hogy úgy érzem, figyelmeztetnem kell őket, veszélyes hazugságban élnek.

– Megpróbálom a saját életútjából megérteni, mire gondol. Keresztény középosztályi családból jön, gondolom. Milyen üzenettel?

– Mi is hordoztunk magunkban sérelmeket. A családot a Rákosi-időkből lefasisztázták, édesanyámat a neve miatt még később sem vették fel a középiskolába sem. Holott apai nagyapám például a földreformért küzdő kisgazda képviselő volt, aki sokat tett azért, hogy Magyarország ne félfüadális ország legyen. Mégis megtorlás és mellőzöttség lett az osztályrésziünk. Antall József a maga demokratikus, humánus és progresszív elveivel ezért volt nagy hatással ránk. Ismétlem: Antall. Nem Csurka, nem Lezsák, nem Für Lajos, nem Bíró Zoltán.

– Az antalli politika azért elég sok mindenben eltért a saját elveitől.

– Ez igaz, nyilván neki is voltak korrólatai, meg a pártjában is állandó egyensúlyozásra kényszerült. Az ugyanis gyorsan

kiderült, hogy sem az MDF zöme, sem a vele koalícióra lépő pártok nem azonosak Antall-lal. Sem a lezsáki, sem a torgyáni vagy a csurkai vonal nem képviselte a keresztény középosztályt.

– Viszont többségben volt, és fel is zabálta a kis konzervatív magot. Ezzel persze még nem mondtuk meg, miféle közeg volt ez, honnan jöttek a nézetei.

– Szociológiai definícióra nem vállalkozom, az viszont biztos, hogy a konzervatív gondolkodás eleve kisebbségben volt a népieskedés és a radikális jobboldaliság közegében. A helyzetet kiválóan leírja Márai befogadottsága, akit eleinte az igazi polgári hagyomány képviselőjeként tisztelték, de aztán gyorsan felváltotta őt a nacionalista Wass Albert kultusza. Wass ugyanis nem követelt szembenézést a múlttal, nem ostromozta a pusztán a létezése alapján előjogokat követelő magyar középosztályt. Tudni kell persze azt is, hogy ennek a rétegnek a kultúrája a rendszerváltásra már roncsolt volt, negyven év alatt oly módon felmorzsolták és kényszerítették behódolásra, hogy az önmagával való szembenézésre már nem is lehetett alkalmas.

– Amikor a Fidesz 1998-ban először győzött, a jövő elkezdődött szlogenrel a múltba bámuló antalli korszak helyett száznyolcvan fokkal forgatta el az iránytűt. Polgárság nem volt, hanem lesz. Ez vonzotta önt is?

– Sokan kerestük azt, hogy a nemzeti liberalizmus tradícióját meghaladva

miképp építhető fel a nyugatias, liberális konzervatív hagyomány. A Dávid Ibolya-féle MDF-ben is ez a kísérlet tett, és azt gondoltam, a Fidesz is erre vállalkozik. Stumpf István kancellária-miniszter hívására kabinetfőnök lettem.

”

Egy videón maga a kormányfő beszél arról, hogy a családja, amely a falu végén élt, sem parasztnak, sem proletárnak nem volt nevezhető, nem voltak könyvei, hagyományai. Kisebrendűségérzésekkel csak utálni lehet a tradíciókat. Liberálist, konzervatívot, baloldalt, mindegy, mit?

”

V MELŐ

De különös dolgok történtek. Először nem értettem, miért néznek rám olyan furcsán, amikor elmeséltem, hogyan tértem ki egy világ cég képviselőjének a megvesztegetése elől. Később aztán igen magas rangú vezetők ismételték el nekem többször, újra és újra, hogy a Fidesz jövőjét – bármilyen módon – pénzügyileg is meg kell alapozni, és ez nekem is kötelességem. Egy idő után összeállt előttem az állami szinten űzött korrupció, a maffiaműködés teljes logikája.

– **Abból, hogy a politikusok korruptak, kialakítják a lenyúlás hálózatait, még nem következik a polgári demokrácia szétverése.**

– Énszerintem igenis következik. Ha az a logika, hogy „mindenben mi jövünk”, akkor nincs megállás. Azt mondták, régen a kommunisták irányították a sajtót, ők ültek az összes vezető poszton, vezették a gyárakat, hát most mi tesszük ugyanazt. Mert ez most nekünk jár. A „kommunista” szó egyébként a Fidesz-szótárban szimplán az ellenséget

jelöli, nincs ideológiai tartalma, tehát keresztény középosztálybeli létemre én is kommunista vagyok, mert elhagytam őket. Orbán megethette volna, hogy miközben a közéletben kiegyenlíti a baloldal túlsúlyát, és még a politikai „családnak” is elintézi, hogy jól járjon, alapjában tiszteletben tartja a polgári demokrácia értékeit. Lett volna egy sor csúnya ügy, de nem épül ki a korlátlan hatalom. Nem ezt tette, mert épp a túlhatalom vonzotta.

– **Most ugyanazt a kérdést kell feltennem önnek, mint amit az értékközpontú konzervativizmust megfojtó MDF-es közeggel kapcsolatban már feltettem: ha ezek az emberek nem polgárok, vagy nem hisznek a polgári erkölcsökben, tehát sem nem konzervatívok, sem nem jobboldaliak, akkor kicsodák?**

– Ez drámai dolog. Társadalmilag gyökértelen emberek felelnek most egy ország politikájáért. Ezt nem én találtam

ki, egy videón maga a kormányfő beszélt arról, hogy a családja, amely a falu végén élt, sem parasztnak, sem proletárnak nem volt nevezhető, nem voltak könyvei, hagyományai. Ez fent van a YouTube-on. Erről a háttérről Orbán persze nem tehet, de az biztos, hogy kisebbségi érzésekkel csak utálni lehet a tradíciókat. Liberálist, konzervatívot, baloldalt, mindegy, mit. Mert egyik sem igazán az övé, nem hazulról hozta és nem is volt képes magáévá tenni.

– **Miért hallgat a konzervatív középosztály maradéka azután is, hogy a Századvég elemzője az arcába vágta: a polgári Magyarország orbáni ígérete csak politikai fogás, hazugság volt? Ahogy ön fogalmaz: át vannak verve. Nem bánják?**

– Van olyan jó arcú, jól képzett, jó állásban ülő kortársam, aki szerint a harc addig tart, amíg az elitserét teljesen végre nem hajtják, és rajtuk kívül irmagja nem lesz senkinek. Ez az „ellenség” utáni vadászatra beidomított, tökéletesen cinikus ember mintapéldánya. Általában fiatal negyvenes. Éreztetik vele, hol van a hatalmának, a gazdagodásának a határa, néha meg is alázzák, hogy tudja, hol a helye, de jól jár. A többiek nem annyira, de ők is függő helyzetben vannak. Általában kis- és középszintű egzisztenciáról van szó, idősebb tanárokról, tudósokról, tisztviselőkről, akik nem kapnak sokat, ám tudják, hogy egy másik hatalom nem feltétlenül tartana rájuk igényt: Ők hagyományosan megalkusznak a helyzettel, a felmenőik is ezt tették, ez épült be a családi tradíciókba, még ha nem mondják is ki nyíltan. A harmincasok elmenekülnek a magánszektorba, a húszévesek meg külföldre. Ki képviselje ezek után a progressziót?! Hol van a változást akaró és kivívó polgár?!

– **Akkor miért ír nekik, miért akarja felrázni őket, minek mondja az arcukba, hogy át vannak verve, ez nem az ő világuk? Hiszen az. Viszolyogva, de érdekeiktől vezérelve elfogadják.**

– Mert rendíthetetlenül hiszek a polgári, demokratikus hagyományokban és abban is, hogy ezek nemcsak az én „osztályom” értékei, hanem a baloldali is. Lenne itt tehát egy kis munka, amit együtt kellene elvégeznünk.

FOTÓ: KOVALOVSKY DÁNIEL